

Helyi tanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára OSZTÁLYFŐNÖKI (KÖZÖSSÉGI NEVELÉS)

Az alábbi helyi tanterv a Hajdú-Bihar Megyei Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium számára a 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., 9. évfolyamokon) bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben foglalt szabályozás alapján készült.

A képzés sajátosságai szerint: sajátos nevelési igényű/halmazottan sérült (látássérült, enyhe értelmi fogyatékos) tanulók számára készült.

Témakör – évfolyam	5.	6.	7.	8.
I. KÖZÖSSÉG ÉS SZEMÉLYISÉG	13	13	13	13
II. TANULÁS ÉS MUNKA	7	8	7	8
III. ÉN ÉS A TÁRSADALOM	8	8	8	8
IV. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD	8	7	8	7
ÖSSZESEN	36	36	36	36

5 – 8. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK:

- Sérülésspecifikus eljárások alkalmazásával fejleszteni a tanulók társas kapcsolatát, a helyes magatartási és viselkedési szokások elsajátítását, a szabálytudat erősítését.
- Az egyéni szükségletek menetén építkezve az énkép, az önértékelés alakítása, az érzelmi egyensúly, a jó iránti fogékonyság megteremtése. A konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével fejleszteni a szociabilitást, a test-lelki harmóniát.

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- Veszélyhelyzetek megelőzését szolgáló magatartásformák kialakítása.
- Egészséges életmód, korszerű táplálkozás ismerete.
- Közösségi kapcsolatrendszerek erősítése.
- Stresszhelyzetek, konfliktusok megélése, levezetése, kezelése.
- Rövidtávú célok megfogalmazása.
- Önjellemzés készítése és deviáns magatartásformák.
- Egészségkárosító anyagok, és deviáns magatartásformák elutasítása.
- A közvetlen környezetben való biztos tájékozódás.
- Helyes idő- napirend kialakítása. A tanulás fontosságának erősítése.
- Önbecsülés, önértékelés igényének kialakítása.
- Segítségnyújtás igényének kialakítása.
- Az értékek védelmével kapcsolatos felelősség kialakítása, a közvetlen környezet humán értékeinek megbecsülése.
- A normakövető magatartásformák elsajátítása, alkalmazása.
- A kommunikációs céljának és helyének megfelelő szövegalkotás alkalmazása.
- Öntudatos és a környezetért felelős magatartás kialakítása.
- Demokrácia tiszteletének kialakítása.

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Ismerje nemzeti ünnepeinket a jelentős emléknapokat

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK:

- Erősítse a terápiás eljárások alkalmazásával az önismeretet az önelfogadást és az önfejlesztést.
- Biztosítsa a szociális érzékenység légkörét, a konfliktus kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül.
- Tudatosítsa az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, keresse a közvetlen környezet humán értékeit.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a serdülőkori testi-lelki változásairól – vitassa meg a saját élményeket, véleményeket.
- Alakítson ki riportok, filmek cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – pontos képzetet és viszonyulást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás követelményeiről.
- Készítse fel a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a munka világáról, a szakmákról.
- Feladat tovább vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően – a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.
- Ismertesse meg a tanulókat a felelős állampolgári viselkedéssel.

FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK, KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK:

- Önismeret, a reális önértékelés, akaraterő.
- A család, a barát, a társ értékeinek felismerése, képesség az el- és a befogadásra, az őszinteség, a becsületesség.
- Az emberi élet megbecsülésének képessége, a test, a lélek egészsége, megóvása.
- A felelősség, a kötelesség, az udvariasság, készség a másság elfogadására.
- A környezet értékeinek megbecsülése. A kulturált vita és konfliktuskezelés készségei.
- Anyanyelvi kompetencia fejlesztése: írásbeli és szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Digitális kompetencia: az internet, a közösségi oldalak helyes alkalmazása
- Hatékony és önálló tanulás
- Szociális és állampolgári kompetencia: a szokások, a normák bensővé válása szociális helyzetekben. Eredményes alkalmazkodás képessége a társas kapcsolatokban.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- A társas kapcsolatra való alkalmasság, a szociális érzület.
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai - művészeti tudatosság és kifejező képesség
- Nemzeti öntudat erősítése.
- Az egészséges életmód, életvitel attitűdjének kialakítása

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK:

- Vizuális kultúra: esztétikus munkavégzés, kreativitás
- Magyar nyelv és irodalom: szóbeli és írásbeli kifejezőképesség,
- Digitális kultúra: IKT eszközök használata, (internet, közösségi oldalak)
- Természettudomány: mérések: hazánk, környezetünk, testünk, egészséges életmód
- Történelem: tájékozódás időben, magyar és fontos világtörténelmi események, emléknapiok, történelmi személyek
- Etika, hit-és erkölestan: viselkedési formák, normák, társas kapcsolatok
- Hon-és népismeret: szokások, ünnepnapok, hagyományok

5. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK:

- Azoknak a készségeknek, képességeknek a kialakítása, fejlesztése, amelyek hozzásegítik a tanulókat az egészséges életmód elsajátításának alapvető szokásaihoz, szabályaihoz, és azoknak az emberi tulajdonságoknak, jellemvonásoknak a megismeréséhez, amelyek a mindennapi tevékenységüket és életüket befolyásolják.

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- Az alapvető kommunikációs formák alkalmazása.
- Törekvés a normákhoz igazodó magatartásformák, illemszabályok használatára konkrét élethelyzetekben.
- A testi-lelki egészség legfontosabb összefüggéseinek, az egészségmegőrzés módjainak és lehetőségeinek ismerete.
- Különböző érzelem-megnyilvánulások megnevezése, metakommunikatív eszközökkel történő kifejezése.
- Annak felismertetése, hogy az érzelmeink hatással vannak cselekedeteinkre.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Az érzelmek kifejezése, felismerése, kontrollálása.
- A konfliktusok békés úton történő rendezésének ismerete.
- A legfontosabb külső és belső tulajdonságok megnevezése.
- A kellemes és kellemetlen élethelyzetek segítségével történő megnevezése.
- A társas viselkedés szabályainak ismerete, alkalmazása.
- Az életkori szakaszok legfőbb jellemzőinek ismerete.
- A szervezetre káros anyagok használatának elutasítása.
- Az önismereten alapuló tanulási módszerek, kialakítása, formálása.
- Különböző foglalkozások ismerete.
- Közösségi hagyományok megismerése.
- Közvetlen környezet természeti és kulturális értékeinek ismerete.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK:

- Tudja alkalmazni az alapvető kommunikációs formákat.
- Törekedjen a normákhoz igazodó magatartásformák, illemszabályok használatára konkrét élethelyzetekben.
- Ismerje a test-lelki egészség legfontosabb összefüggéseit, az egészségmegőrzés módjait és lehetőségeit.
- Tudjon különböző érzelem-megnyilvánulásokat megnevezni, metakommunikatív eszközökkel kifejezni.
- Tanári segítséggel ismerje fel, hogy az érzelmeink hatással vannak cselekedeteinkre.
- Legyen képes érzelmeit kifejezni, azokat felismerni és kontrollálni.
- Tudja, hogy a konfliktusok békés úton is rendezhetőek.
- Tudja megnevezni legfontosabb külső és belső tulajdonságait.
- Tanári segítséggel tudja megnevezni a számára kellemes és kellemetlen élethelyzeteket.
- Ismerje és alkalmazza a társas viselkedés szabályait.
- Tanulását tudja (segítséggel) megtervezi.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a munka világáról, a szakmákról.
- Ismeri és tiszteli a közösségi hagyományokat, részt vesz ápolásukban.
- Közvetlen környezet természeti és kulturális értékeit ismeri, megővésükben aktívan részt vesz.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Elfogadja, hogy vannak olyan helyzetek, amikor segítséget kell kérni.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK:

- Vizuális kultúra: esztétikus munkavégzés, kreativitás
- Magyar nyelv és irodalom: szóbeli és írásbeli kifejezőképesség,
- Digitális kultúra: IKT eszközök használata, (internet, közösségi oldalak)
- Természettudomány: mérések: hazánk, környezetünk, testünk, egészséges életmód
- Történelem: tájékozódás időben, magyar és fontos világtörténelmi események, emléknapiak, történelmi személyek
- Etika, hit-és erkölcsstan: viselkedési formák, normák, társas kapcsolatok
- Hon-és népismeret: szokások, ünnepek, hagyományok

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	Elutasítás – visszautasítás	(Rajzban ábrázolni ki mit szeret csinálni.) Megismerés-értelmezés; Közös beszélgetés: ki miben sikeres/sikertelen. Véleményalkotás szereplőkről, különböző szerepek eljátszása; Én élmények feltárása. Igaz-hamis állítások megvitatása. Üzenetátadás – szerepváltásokkal.	Helyes nyelvi formák megismerése, gyakorlása, alkalmazás, megfogalmazása. Különböző helyzetek eljátszása, a tanult kommunikációs formák eljátszása.
--	-----------------------------	---	---

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

		<p>Levélírás egymásnak, felnőttnek. „Mit tennél, ha...”</p> <p>Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok, illemszabályok alkalmazása. Játékok a helyes és helytelen viselkedés bemutatására, elemzés. Megoldási lehetőségek gyűjtése. A megbeszélte tapasztalatok alapján helyes döntéshozatal. Konfliktushelyzetben annak megbeszélése, hogy ki mit tesz, kinek mi a feladata a megoldás érdekében, a kiválasztott megoldás megvalósítása. Alternatív megoldási módok összegyűjtése.</p>	
<p>II. TANULÁS ÉS MUNKA</p> <p>1. A tanulás</p> <p>2. A munka</p>	<p>Tanulás és tudás – különbség, összefüggés</p> <p>A tanulás akadályai</p> <p>Munkám a családban</p> <p>Munkafegyelem – tervszerű munka</p> <p>Foglalkozások ismerete</p>	<p>Mit tudok már? – életszakaszokhoz kapcsolódó ismeretek csoportosítása pl írás, olvasás, számolás</p> <p>„Így nem tudok?” szituációs játék – akadályok a tanulásban. Problémahelyzet megbeszélése.</p> <p>Felelősök választása az osztályban. Feladatuk ismertetése, ellenőrzése, értékelése. Tanterem dekorálásának megtervezése, kivitelezése. Megbeszélés, feladatok kiadása, értékelés. Családtagok, ismerősök foglalkozásainak bemutatása képek, tárgyak segítségével..</p>	<ul style="list-style-type: none"> - önismereti képesség - önjellemzési készség - kifejezőkészség - a szokások, normák belsővé válása - szociális helyzetekben - kognitív képességek - alkalmazkodási készség - kreativitás fejlesztés - rugalmas gondolkodás - a társas kapcsolatra való alkalmasság képessége - kitartás - tanulási motiváció - tervezés

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>III. ÉN ÉS A TÁRSADALOM</p> <p>1. Életem szinterei: családban, iskolában, lakóhelyen</p>	<p>Család fontossága</p> <p>Családi munkamegosztás</p> <p>Ünnepek, szokások a családban</p> <p>Iskolai szabályrendszer</p> <p>Lakóhely természeti és kulturális értékeinek megismerése</p> <p>Szűk környezet megóvása, védelme</p>	<p>Családi témájú irodalmi művek megbeszélése. Saját élmények, tapasztalatok.</p> <p>Munkamegosztás a családban. – saját tapasztalat megosztása. Háztartási munkák időbeli sorrendjének összeállítása. Házimunkának megfelelő eszközök csoportosítása szókártyával.</p> <p>Az ünnepek hangulata, kerete – hasonlóságok, különbségek gyűjtése, csoportosítása. Képek rendezése, válogatása. Fotók és élménybeszámolók családi ünnepekről.</p> <p>Hogyan viselkedünk az iskolában? – szabad, tilos – vélemények megbeszélése, plakátkészítés</p> <p>Múzeumok, gyűjtemények látogatása, rajzos 1-2 mondatos beszámoló készítése.</p> <p>Tanulmányi séta a városban. Ismeretek alapján plakát készítése.</p> <p>Padok, tanterem tisztasága. Berendezés megóvása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - élmények megfogalmazásának képessége - érzelmi-akarati képességek - kreativitás fejlesztés - rugalmas gondolkodás - esztétikai érzékenység és élmény befogadó képesség - együttműködési készség - nyelvi kifejezés képessége - kognitív képességek - kifejezőkészség - együttműködési készség - a szokások, normák belsővé válása szociális helyzetekben
--	--	--	--

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>IV. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD</p> <p>1. Leiki egészség</p> <p>2. Testi egészség</p>	<p>Életünk különböző szakaszai</p> <p>Mit tudok magamról? Mitől érzem jól – rosszul magam?</p> <p>Az egészség érték – testi jóléti állapot</p> <p>Egészségem megőrzésének módja a mértéktelenség – mohóság</p> <p>Egészség – betegség</p> <p>Kísértésnek kitéve: dohányzás, alkohol</p> <p>Érzelmeink hatása cselekedeteinkre</p> <p>Önkorlátozás</p> <p>Szabadidő: olvasás, hobbi</p>	<p>Képek életkornak megfelelő rendezése. Saját fényképek bemutatása.</p> <p>Szimbolikus önábrázolás az önkép mélyebb megismerése. „Mi lennék, ha...?”</p> <p>Kötött mondatkezdések befejezése. „Fejezd be a mondatot!” A különbözőség és hasonlóság megtapasztalása.</p> <p>„Egyszer fent – máskor lent.”</p> <p>Fogalmi kategóriák megismerése, képek megnevezése, kiszínezése, csoportosítása. Képösszerakó. Összefüggések megismerése.</p> <p>Szerepjátékok (egészséges – beteg ember)</p> <p>Szituációs játék – segítségkérés</p> <p>Testápolási vetélkedő</p> <p>Étrend – napirend összeállítása. Fogalmi kategóriák megismerése. Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. Evési szokások, eltérő kultúrák megismerése. Folyóiratok, receptek gyűjtése.</p> <p>Én-élmények feltárása, megbeszélése, következtetések levonása. Helyzet és szituációs játékok.</p> <p>Könyvtárlátogatás</p> <p>Az én hobbim – fogalmazás, rajz készítése</p>	<p>- Egészséges életmód, önálló életvezetés megvalósításának képessége. Az életmóddal kapcsolatos helyes alternatívák kiválasztása.</p> <p>- az emberi élet megbecsülésének képessége (a test, a lélek egészsége, megóvása)</p> <p>- önfejlődés képessége</p> <p>- egészségvédő képesség</p> <p>- kognitív képessége</p> <p>- identitásvédő képesség</p> <p>- szociális szuverenitás képessége</p> <p>- önkorlátozás képessége</p> <p>- nyelvi alkotóképesség</p> <p>- a tájékozódó olvasás képessége</p> <p>- ok-okozati összefüggés meglátása</p>
--	--	--	---

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI:

- Fejlődött a tanuló önismerete, reális önértékelése.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Kialakult a nyitottság a társas kapcsolatokra, fejlődött a szociális érzület.
- Felelősséget érez cselekedeteiért, vállalásaiért, megfelelően érzékeli és értékeli a sikert, a kudarcot.
- Felismeri az iskolai konfliktusokat, törekszik a megoldásra.
- Megszilárdul az iskolai követelmények szerinti normatartás.
- Tanulását (segítséggel) megtervezi. Felkészüléséhez figyelembe veszi az előzetes értékeléseket, tapasztalatokat.
- Különbséget tesz kedvelt és kevésbé kedvelt tevékenységek között, elfogadja, hogy nem csupán a kedvelt tevékenységeket kell elvégezni.
- Fokozódott kitartása, fejlődött felelősségérzete, feladattudata.
- Ismeri és tiszteli a közösségi hagyományokat, részt vesz ápolásukban.
- Közvetlen környezete természeti és kulturális értékeit ismeri, megóvásukban aktívan részt vesz.
- Ismeri a lelki és testi egészségmegőrzés érdekében legcélravezetőbb technikákat.
- Különbséget tud tenni pozitív és negatív tulajdonságok között.
- Képes erőfeszítéseket tenni, akarati tényezőket mozgósítani a változásért, a változtatásért.
- Elfogadja, hogy vannak olyan helyzetek, amikor segítséget kell kérni.

6. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK:

- Azoknak a készségeknek, képességeknek a kialakítása, fejlesztése, amelyek hozzásegítik a tanulókat a társadalmi normák, szabályok, az egészséges életmód megismeréséhez, elsajátításához, differenciált emberkép és identitástudat kialakulásához és ezek segítségével az integrációhoz, rehabilitációhoz, szocializációhoz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- Az alapvető kommunikációs formák alkalmazása.
- Törekvés a normákhoz igazodó magatartásformák, illemszabályok használatára konkrét élethelyzetekben.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Az önérvényesítés módjainak és lehetőségeinek megismertetése.
- Segítséggel igény az egészség megteremtésére és megőrzésére.
- Igényesség a testi higiéniára.
- A veszélyes élethelyzetek elutasítása.
- Önmaga és társainak bemutatása.
- Segítségkérés a konfliktusok megoldásához.
- A konfliktusmegoldás lépéseinek megismertetése.
- Az eredményes tanulás módjainak és lehetőségeinek megismerése.
- Foglalkozásfajták megismerése.
- Közösségi hagyományok megismerése.
- Lakóhely természeti és kulturális értékeinek ismerete.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK:

- Tudja alkalmazni az alapvető kommunikációs formákat.
- Törekedjen a normákhoz igazodó magatartásformák, illemszabályok használatára konkrét élethelyzetekben.
- Tanári segítséggel ismerje az önérvényesítés módjait és lehetőségeit.
- Ismerje a nemek közötti kapcsolatok legalapvetőbb szabályait.
- Tanári segítséggel alakuljon ki igénye az egészség megteremtése és megőrzése iránt.
- Alakuljon ki igénye a testi higiéniára.
- Merjen és tudjon nemet mondani olyan helyzetekben, amelyek veszélyessé válhatnak számára.
- Tudja bemutatni önmagát és társait.
- Tudjon segítséget kérni konfliktusai megoldásához.
- Tanári segítséggel ismerje a konfliktusmegoldás lépéseit.
- Ismerje az életkori szakaszok legfőbb jellemzőit.
- Tanulását, tevékenységét (segítséggel) megtervezi.
- Ismeri és tiszteli a közösségi hagyományokat, részt vesz ápolásukban.
- Lakóhely természeti és kulturális értékeit ismeri, megóvásukban aktívan részt vesz.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a munka világról, a szakmáról.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK:

- Vizuális kultúra: esztétikus munkavégzés, kreativitás
- Magyar nyelv és irodalom: szóbeli és írásbeli kifejezőképesség,
- Digitális kultúra: IKT eszközök használata, (internet, közösségi oldalak)
- Természettudomány: mérések: hazánk, környezetünk, testünk, egészséges életmód
- Történelem: tájékozódás időben, magyar és fontos világtörténelmi események, emléknapiak, történelmi személyek
- Etika, hit-és erkölcsstan: viselkedési formák, normák, társas kapcsolatok
- Hon-és népismeret: szokások, ünnepnapok, hagyományok

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>I. KÖZÖSSÉG ÉS SZEMÉLYISÉG</p> <p>1. Önismeret</p> <p>2. Közösség, amelyben élek</p>	<p>Ön- és társbemutató</p> <p>Önfejlődés felfedezése</p> <p>Helyem a családban, osztályközösségben</p> <p>Felelős vagy önmagadért és másokért</p> <p>Szükséglet</p> <p>Igényesség</p> <p>Képes vagyok rá</p> <p>Önérvényesítés helyzetei</p> <p>Vélemény – vita – ellentmondás</p> <p>Ösztön – indulat - érzelmek – érzések</p> <p>Befolyásolhatóság</p> <p>Érték – érdekes - értékes</p> <p>Normákhoz igazodó magatartásformák (óvatosság, távoltage, kellő tisztelet)</p> <p>Tolerancia a másság iránt</p>	<p>Önkifejezés különböző kreatív tevékenységekben. Rövid önjellemzés készítése.</p> <p>Játékos átváltozás – mások átváltoztatása.</p> <p>Osztálytárs, barát, családtag bemutatása, leírása, lerajzolása, eljátszása.</p> <p>„Milyen vagyok?” Milyennek látnak a többiek?”</p> <p>Típushelyzetek eljátszása a családi identitásra vonatkozóan – szerepek önkéntes vállalása, a játék együttes elemzése. Szógyűjtés a családi mondásokról (p.: viccek, becézések, jellemző helyzetek szidáskor, fenyítéskor, dicséretkor...)</p> <p>Közmondások értelmezésével, a barátválasztás minőségének felismerése. Én-élmények feltárása, következtetések levonása, következmények megbeszélése. Történetek, játékok a helyes-helytelen viselkedés bemutatására, elemzés. Megoldási lehetőségek gyűjtése. A megbeszélte tapasztalatok alapján helyes döntéshozatal. Konfliktushelyzetben annak megbeszélése, hogy ki mit tesz, kinek mi a feladata a megoldás érdekében, a kiválasztott megoldás megvalósítása. Alternatív megoldási módok összegyűjtése.</p> <p>Az önérvényesítés módjainak és lehetőségeinek megismerése, gyakorlása szituációs játékokban és a mindennapi élethelyzetekben. Drámajátékok közös megbeszélése után a visszafogott</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kognitív képességek - önfejlődés képessége - önismereti képesség - önértékelés képessége - reális énkép - tolerancia – másság elfogadása - kreativitás - szóbeli közlés képessége - kommunikációs viszony képessége - kapcsolatteremtő-kapcsolattartó képessége - eredményes alkalmazkodás képessége - viselkedési szabályok elfogadásának képessége - a szokások, normák belsővé válása szociális helyzetekben - a társas kapcsolatra való alkalmasság képessége - érzelmi-akarati képességek - kognitív képességek - problémamegoldó gondolkodás - személyközi problémák megoldásának képessége - felelőssé vállalásának képessége
--	--	---	--

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	<p>Önzés-önzetlenség</p> <p>Őszinteség-hazugság</p> <p>Vereségmentes megoldás</p>	<p>önérvényesítés fontosságának felismerése. A szociális ismeretek elsajátítása: egyén-egyén, egyén-csoport közötti kölcsönhatások megértése. Kompromisszumra törekvés problémahelyzetekben. Filmek, népirodalmi alkotások megbeszélése, elemzése. Az eddig tanult illemszabályok, verbális és nem</p>	
--	---	--	--

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

		<p>verbális kommunikációs formák alkalmazása mindennapi, élethelyzetekben, szituációs játékokban. Filmek, könyvek, folyóiratok gyűjtése. Különböző játékok a „Más népek játécai” c. gyűjteményből.</p> <p>„Más népek tárgyai, szokása.”</p> <p>A konfliktusmegoldás lépéseinek gyakorlása, alkalmazása – mindennapi élethelyzetből vett témák feldolgozása.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A probléma pontos megfogalmazása 2. Ötletbörze 3. Az optimális megoldás kiválasztása 4. Feladat és felelősség vállalása 5. A megoldás megvalósítása 6. A megoldás értékelése. 	
<p>II. TANULÁS ÉS MUNKA</p> <p>1. A tanulás</p> <p>2. A munka</p>	<p>Tanulási stílusok</p> <p>Tanulás motívumai</p> <p>Iskolán kívüli tanulás lehetőségei</p> <p>Fizikai és szellemi munkák</p> <p>Kedvelt tevékenység – foglalkozás összefüggése</p>	<p>Miért tanulunk? – vélemény, megbeszélés</p> <p>Foglalkozások csoportosítása fogalmaknak megfelelően.</p> <p>Mit szeretek csinálni? Miben vagyok sikeres? – saját élmény, tapasztalat megbeszélése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kognitív képessége - nyelvi alkotóképesség - rugalmas gondolkodás - véleményalkotás - önismereti képesség - kitartás - tanulási motiváció - egyéni tanulási módszerek alkalmazása - önismereti képesség - önjellemzési készség

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>III. ÉN ÉS A TÁRSADALOM</p> <p>1. Életem színterei</p>	<p>A családi és iskolai élet összehasonlítása</p> <p>Iskolai hagyományok</p> <p>Nemzeti ünnepek</p> <p>Megye természeti és kulturális értékeinek megismerése</p>	<p>Szituációs játékok, helyzetek az iskolai és családi életre. Különbségek és hasonlóságok megállapítása.</p> <p>Az ünnepek hangulata, kerete – hasonlóságok, különbségek gyűjtése, csoportosítása. Képek rendezése, válogatása. Az ünnepek helyi aktualitásai, helytörténeti vonatkozások, történelmi emlékhelyek megismerése. (márc. 15., augusztus 20., október 23.)</p> <p>Nemzeti ünnepekről plakát készítése. A jelképek ábrázolása rajzzal és különböző kézműves technikákkal.</p> <p>Megyénk természeti és kulturális értékeinek összegyűjtése – könyvtárhasználat, videofilm</p>	<ul style="list-style-type: none"> - élmények megfogalmazásának képessége - érzelmi-akarati képességek - kreativitás fejlesztés - rugalmas gondolkodás - esztétikai érzékenység és élmény befogadó képesség - együttműködési készség - nyelvi kifejezés képessége - hagyományörzés
--	--	---	--

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>IV. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD</p> <p>1. Lelki egészség</p> <p>2. Testi egészség</p>	<p>Testi működéseink (fiúk-lányok)</p> <p>Megváltozott testi adottságok</p> <p>Az egészség érték – szociális jóléti állapot</p> <p>Az egészséges fejlődéshez vezető módok</p> <p>Segítségnyújtás lehetőségei baleset, betegség esetén</p> <p>Kísértésnek kitéve: drogok, AIDS</p> <p>Érvek a káros szenvedélyek ellen</p> <p>Testünk, egészségünk iránti felelősség</p> <p>Szabadidő: társakkal a szabadidőben</p>	<p>Bizalmas közlendők megbeszélése testünk működéséről. A testápolás, tisztántartás folyamatnak ismerete, fontosságának felismerése. Film megtekintése, megbeszélése – a serdülőkor problémáinak elemzése.</p> <p>„Ilyenek a fiúk, ilyenek a lányok.”</p> <p>Az egészséges fejlődéshez heti étrend, mozgás, pihenés, szórakozás – heti program összeállítása.</p> <p>Öltözködési kultúra bemutatása, játékosan, valóságban, képekben.</p> <p>Mi a teendő betegség esetén? – szituációs játék</p> <p>Beteglátogatás szabályainak megismerése.</p> <p>Balesetvédelmi és elsősegély-nyújtási ismeretek megbeszélése.</p> <p>A segítségnyújtás lehetőségeinek összegyűjtése, felismerése – segítségadás elfogadása.</p> <p>Drogok, AIDS – videofilm megtekintése, tapasztalatok megbeszélése, következmények felismerése.</p> <p>Meghívott szakember előadásának meghallgatása, kérdések megbeszélése.</p> <p>Figyelemfelhívó plakát készítése.</p> <p>Szórakozás és veszélyei – élmények, beszámolók megvitatása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - önjellemzési készség - önismereti képesség - siker- és kudarcfeldolgozó képesség - tolerancia, a másság elfogadása - empátia - kapcsolatteremtő – kapcsolatápoló képesség - akaraterő - eredményes alkalmazkodás képessége - a barát, a társ értékeinek, felismerése, képesség az el- és befogadására - kritikai gondolkodás - szóbeli közlés képessége - önfejlődés képessége - segítségnyújtás, együttérzés képessége - szóbeli közlés képességei - Egészséges életmód, önálló életvezetés megvalósításának képessége. Az életmóddal kapcsolatos helyes alternatívák kiválasztása.
--	--	---	--

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI:

- Fejlődött a tanuló önismerete, reális önértékelése.
- Kialakult a nyitottság a társas kapcsolatokra, fejlődött a szociális érzület.
- Felelősséget érez cselekedeteiért, vállalásaiért, megfelelően érzékeli és értékeli a sikert, a kudarcot.
- Felismeri az iskolai konfliktusokat, törekszik a megoldásra.
- Megszilárdul az iskolai követelmények szerinti normatartás.
- Tanulását (segítséggel) megtervezi. Felkészüléséhez figyelembe veszi az előzetes értékeléseket, tapasztalatokat.
- Különbséget tesz kedvelt és kevésbé kedvelt tevékenységek között, elfogadja, hogy nem csupán a kedvelt tevékenységeket kell elvégezni.
- Fokozódott kitartása, fejlődött felelősségérzete, feladattudata.
- Ismeri és tiszteli a közösségi hagyományokat, részt vesz ápolásukban.
- Közvetlen környezete természeti és kulturális értékeit ismeri, megóvásukban aktívan részt vesz.
- Ismeri a lelki és testi egészségmegőrzés érdekében legcélravezetőbb technikákat.
- Különbséget tud tenni pozitív és negatív tulajdonságok között.
- Képes erőfeszítéseket tenni, akarati tényezőket mozgósítani a változásért, a változtatásért.
- Elfogadja, hogy vannak olyan helyzetek, amikor segítséget kell kérni.

7. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK:

- Azoknak a készségeknek, képességeknek a kialakítása, fejlesztése, amelyek hozzásegítik a tanulókat a reális énkép kialakításához, erősítéséhez, a testi-lelki sajátosságok elfogadásához, identitásuk fejlesztéséhez, a családdal, kortársakkal, a másik nemmel történő kiegyensúlyozott kapcsolattartásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- Az ember biológiai, lélektani, szociológiai sajátosságainak ismerete.
- A külső és belső tulajdonságok segítségével történő elfogadása.
- A testi-lelki egészség legfontosabb összefüggéseinek ismerete.
- A nemi szerep meghatározása, és az élethelyzetekben történő alkalmazása.
- A nemek közötti kapcsolatok legalapvetőbb szabályainak ismerete.
- Nyitottság az értékek felismerésére, elfogadására.
- A saját hibák, jó döntések felismerése, azok megindokolása.
- Törekvés az indulatmentes, kompromisszumos konfliktusmegoldásra.
- Az elsajátított illemszabályok, kommunikációs formák alkalmazása.
- A normákhoz igazodó magatartásformák alkalmazása.
- Az emberi természet legalapvetőbb jellemzőinek ismerete.
- Önmagára nézve felelős döntések meghozatala, a felelőtlen döntések következményeinek vállalása.
- Az önfejlesztés módjainak és lehetőségeinek megismerése.
- Diákönkormányzat működésének megismerése.
- Magyarország természeti és kulturális értékeinek ismerete.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK:

- Ismerje az ember biológiai, lélektani, szociológiai sajátosságait.
- Tanári segítséggel legyen képes elfogadni külső és belső tulajdonságait.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

- Ismeri erényeit és hibáit.
- Tudja a testi-lelki egészség legfontosabb összefüggéseit.
- Tisztában van a serdülőkor legjellemzőbb megnyilvánulásaival.
- Tudja nemi szerepét meghatározni és azt élethelyzetekben alkalmazni.
- Tudja a nemek közötti kapcsolatok legalapvetőbb szabályait.
- Legyen nyitott az értékek felismerésére, elfogadására.
- Tudja felismerni saját hibáit, jó döntéseit, és tudja megindokolni azokat.
- Törekedjen az indulatmentes, kompromisszumos konfliktus megoldásra.
- Tudja alkalmazni az elsajátított illemszabályokat, kommunikációs formákat.
- Alkalmazza a normákhoz igazodó magatartásformákat.
- Ismerje az emberi természet legalapvetőbb jellemzőit.
- Tudjon önmagára nézve felelős döntéseket hozni, és vállalja a felelőtlen döntések következményeit.
- A tanulóközösség tagjaként tájékozott a Diákönkormányzat működéséről.
- Magyarország természeti és kulturális értékeit ismeri, megóvásukban aktívan részt vesz.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK:

- Vizuális kultúra: esztétikus munkavégzés, kreativitás
- Magyar nyelv és irodalom: szóbeli és írásbeli kifejezőképesség,
- Digitális kultúra: IKT eszközök használata, (internet, közösségi oldalak)
- Természettudomány: mérések: hazánk, környezetünk, testünk, egészséges életmód
- Történelem: tájékozódás időben, magyar és fontos világtörténelmi események, emléknapiak, történelmi személyek
- Etika, hit-és erkölcsstan: viselkedési formák, normák, társas kapcsolatok
- Hon-és népismeret: szokások, ünnepek, hagyományok

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

I. KÖZÖSSÉG ÉS SZEMÉLYISÉG			
1. Önismeret	<p>Én-ideál, visszatükrözött és tulajdonított önkép</p> <p>- célok – értékek</p> <p>Milyen legyek, milyen lehetek?</p> <p>Eszménykép</p> <p>Reális – ideális énkép</p>	<p>Az önkép vágyott és elutasított összetevőinek dinamikus, közösen történő feltárása – játékokkal: „Szívesen lennék – soha nem lennék” „Milyen vagyok?” „Ilyen vagyok!” Ilyen szeretnék lenni.! Ilyennek látnak mások!”</p> <p>Olyan ön bemutatás megfogalmazása, amelyben elmondják, milyenné szeretnének válni, változni. Játékos feladatok írásban – megbeszélése: „Melyik 3 híres ember lennék legszívesebben?”</p> <p>A fogalmak tartalmának megbeszélése; célokértékek gyűjtése játékokon keresztül: „Mivé válok?” – Kötött mondatok minél többféleképpen történő kiegészítése. (pl.: Olyan ember leszek...) „Mi van a tető alatt?”</p> <p>Dramatikus játékokban a csoporton belüli együttműködés, a csoportok közötti versengés feltételeinek és következményeinek átélése, megtapasztalása. „Állítsuk össze együtt!” „... Kizárás” - versenyfeladatok</p>	<ul style="list-style-type: none"> - önismereti képesség - reális énkép - személyközi viszonyok élményének képessége - önkorlátozás képessége - viselkedési szabályok elfogadásának képessége - szocializációs képességek - közösségi beállítódás - kezdeményezhetőség - segítőkészség - szervezőkészség - együttműködési készség - alkalmazkodó készség - írásbeli szövegalkotás képessége - írásbeli közlések befogadásának képessége - az olvasástechnika eszközszerű használatának képessége - a közeli és távoli asszociációk képessége - a szóbeli közlés képessége - önérvényesítés képessége - érzelmi-akarati képességek - a másság elfogadása, tolerancia - empátia - kognitív képességek - problémamegoldás
2. Közösség, amelyben élek	<p>Társakkal a közös munkában egymásra utaltság</p> <p>Önszeretet – önzés</p> <p>Siker – boldogság</p> <p>Gyávaság – bátorság</p> <p>Előítélet – megértés</p> <p>Erőszak – önvédelem</p> <p>Önfegyelem – tűrőképesség</p> <p>Kapcsolatfejlesztés – érzelmek, indulatok</p> <p>Ismerkedés – kapcsolatteremtés</p>	<p>Gyűjtőmunka: színes folyóiratokból képek-extrém és átlagos ruhadarabok. Vélemények ütköztetése. „Párbeszéd a testünkkel.”</p> <p>A fogalmi kategóriák megismerése, differenciálása. Érvelés, vitatkozás, példák gyűjtése az emberi természet jellemzőire, merítés a környezetből. Az emberi természettel kapcsolatos film megtekintése, megbeszélés, elemzés, vita, érvelés.</p>	

	Szorongás – agresszivitás Kiközösítés Felelős - felelőtlen döntések	Élménybeszámoló. Szituációs játékok, mimetikus játékok, helyzetgyakorlatok. „Történetbefejezés.” „Miről beszélgetnek?” „Mit tennél..., ha ?” „Bizalomjáték.”	
--	---	--	--

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

	(szökés, csavargás, értékeltulajdonítás, pazarlás) Generációk együttélése a családban Az emberi együttélés írott és íratlan szabályai	Ötlebtörze gyakorlati feladatokkal. „Milyen lehet sötétbőrűnek lenni nálunk?” Érvelés, vitatkozás, példák gyűjtése az emberi természet jellemzőire – merítés a környezetből. Rejtett szociometria, szociometriás gyakorlatok. „Kiközösített gyerekek.” Önmagunkra nézve felelős és felelőtlen döntések következményeinek megbeszélése. (pl. csavargás, szülők elhagyása, érték, pénz eltulajdonítása, elköltése, pazarlás) Saját viselkedés elemzése – változó néző – pontból. Döntéshelyzetek bemutatása dramatikus játékkal, vita, állásfoglalás. Régen és most - Generációk közötti különbségek megbeszélése. Családi fotók, élmények megosztása. A szabályszegés következményei otthon, iskolában. – megbeszélés, vita	
II. TANULÁS ÉS MUNKA 1.A tanulás 2. Pályaválasztás	A tanulás mentálhigiénés feltételei Érdeklődés, jellem, motiváció a pályaválasztásban Pályaválasztási elképzelések	Sikereim és kudarcaim a tanulásban – táblázat készítése, megbeszélés. Tanulás a céljaim elérésében – Mit tehetek? Mire vagyok képes? – helyzet elemzése, összefüggések felismerése A fogalmak tartalmának megismerése, megbeszélése. Szógyűjtés. Képek csoportosítása, válogatása, rendszerzése. Különböző foglalkozások bemutatása, eljátszása szerepjátékokkal: Amerikából jöttem.... Foglalkozások és tevékenységük egyeztetése.	- szóbeli kifejezőképesség - alkalmazkodóképesség - kitartás - kudarc-tűrés - rugalmasság - önismeret - kognitív képességek - figyelem

<p>III. ÉN ÉS A TÁRSADALOM</p> <p>1. Állampolgárság</p> <p>2. Mindennapi demokrácia</p> <p>3. Értékeink, védelmük</p>	<p>Híres magyar emberek – világban</p> <p>Demokrácia az osztályban</p> <p>Diákönkormányzat működése</p> <p>Magyarország idegenforgalmi nevezetességei, földrajzi helyek</p>	<p>Akikre büszkék lehetünk - Képek gyűjtése, film megtekintése</p> <p>Problémás, vitás helyzetek megoldási lehetőségei. Döntési helyzetek.</p> <p>Osztályképviselő feladata a DÖK-ben. DÖK működése, feladatai. – tapasztalatok megbeszélése</p> <p>Hazánk idegenforgalmi nevezetességei – képek gyűjtése, tablókészítés</p> <p>Film megtekintése, megbeszélése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - élmények megfogalmazásának képessége - érzelmi-akarati képességek - kreativitás fejlesztés - rugalmas gondolkodás - esztétikai érzékenység és élmény befogadó képesség, együttműködési készség - nyelvi kifejezés képessége - tájékozódás - értékek felismerése - hagyományőrzés
--	--	--	--

<p>IV. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD</p> <p>1. A serdülőkor testi, lelki jellemzői</p> <p>2. Konfliktusok a családban</p> <p>3. Kortárs csoportok</p> <p>4. A lelki- és testi egészség összefüggései</p>	<p>Testi-lelki változásaim</p> <p>Szervezetem jelzései (tünetek)</p> <p>Öltözködési kultúra</p> <p>Divat és végletei (egészséges ruhadarabok)</p> <p>Kamaszkori konfliktusok</p> <p>Konfliktus az osztályban</p> <p>A rivalizálás</p> <p>Peremhelyzet</p> <p>Magányosság</p> <p>Kulturált magatartás szabályai a lányok és fiúk kapcsolatában</p> <p>Szabadidő: a tömegkommunikáció hatása életmódunkra</p>	<p>Bizalmas közlendők megbeszélése, testünk-lelkünk működéséről. Film megtekintése – vita, megbeszélés, tanulságok. Önmagunkra nézve felelős és felelőtlen döntések következményeinek megbeszélése. (pl. az egészségre károsítása szerekekkel, itallal, dohányzással; korai párkapcsolat, szexualitás és következményei.)</p> <p>Gyűjtőmunka: színes folyóiratokból képek-extrem és átlagos ruhadarabok. Vélemények ütköztetése. „Párbeszéd a testünkkel.”</p> <p>Saját viselkedés elemzése – változó nézőpontból. A konfliktushelyzet feloldása dramatikus játék útján.</p> <p>Játék kapcsolatteremtésre, kommunikációs helyzetgyakorlatok. Helyzetgyakorlatok a rivalizálásra, a szorongás feldolgozására.</p> <p>Döntéshelyzetek bemutatása, dramatikus játékkal, vita, állásfoglalás.</p> <p>Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok, illemszabályok alkalmazása. Játékok a helyes és helytelen viselkedés bemutatására.</p> <p>Kommunikációs helyzetgyakorlatok.</p> <p>Színház, mozi látogatása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - egészségvédő képesség és működéséhez szükséges tudás (a test, a lélek egészsége, megóvása) - identitásvédő képesség - önismereti képesség - értékelemző képesség - önfejlődés képessége - önkorlátozás képessége - normakövető magatartás - esztétikai érzék és kritikai gondolkodás - a szóbeli közlések befogadásának képessége - nyelvi kifejezés képessége - esztétikai érzék és élmény - kommunikációs és metakommunikációs készség - környezetre vonatkozó szociális érzékenység - kognitív képességek - kreativitás, alkotó fantázia - önismeret - szociális attitűdök - siker- és kudarcfeldolgozó képesség - alkalmazkodási készség - tolerancia, másság elfogadása - empátia - társas megegyezési készség
--	---	--	--

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI:

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

- Reális önértékelés, önfejlesztési igény kialakulása. A kritika elfogadása, a felelősség felismerése, készség személyiségének fejlesztésére.
- A közösségért érzett felelősség felismerése, érvényesítése.
- Saját helyének, szerepének felismerése adott közösségben, törekvés az önérvényesítés és a közösség érdekeinek összeegyeztetésére.
- Az egyéni adottságoknak megfelelő konfliktuskezelés a környezetben.
- Az iskola, a tágabb közösség elvárásainak megfelelő normatartás.
- Reális pályaválasztási célkitűzés, iskolaválasztás.
- Egyéni adottságaihoz mért erő kifejtés, én-erő mozgósítás a kitűzött célok megvalósítása érdekében.
- Alapvető állampolgári tájékozottság a közvetlen környezet demokratikus közéletében.
- Egyéni adottságokhoz igazodó részvétel a természeti értékek védelmében, a kulturális hagyományok ápolásában.
- A serdülőkor legjellemzőbb megnyilvánulásainak ismerete, képesség önmaga, reakciói elemzésére, következtetések levonására, a szükséges változtatások érdekében erőfeszítések tételére.
- A testi és lelki egészségi állapot szoros összefüggésének belátása, a megőrzésük érdekében leggyakrabban használható technikák ismerete, törekvés alkalmazásukra.

8. osztály

FEJLESZTÉSI CÉLOK:

- Azoknak a képességeknek, készségeknek a kialakítása, fejlesztése, amelyek hozzásegítik a tanulókat a társadalmi normák, értékek elsajátításához, az empátia fejlesztéséhez, a beilleszkedési zavarok, devianciák megértéséhez, leküzdéséhez.
- Értelmi fejlettségüknek megfelelően a reális jövőkép kialakításához, konfliktusaik megoldásában a leoptimalisabb döntéshez, megoldásához.

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- Törekvés az egészséges életvitelre, a mozgás, a sportolás jelentőségének belátása.
- A szervezetre káros anyagok használatának elutasítása.
- A legalapvetőbb saját tulajdonságok, jellemvonások, képességek ismerete.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

- Segítséggel történő önfejlesztés, annak lehetőségeinek ismerete.
- Törekvés a vitában való reális önvédelemre.
- Törekvés a vitában való reális önvédelemre.
- Törekvés a reális önbizalomra és helyes önszeretetre.
- A helyes szokásrend kialakítása, annak módosítása.
- Mások szokásainak elfogadása, és tiszteletben tartása.
- Nyitottság az értékek felismerésére, elfogadására.
- Törekvés az igazságosságra, a hamis és az igaz megkülönböztetésére.
- Törekvés az indulatmentes, kompromisszumos konfliktusmegoldásra.
- A saját lehetőségek segítségével történő megismerése, felkészülés a pályaválasztásra.
- Segítséggel törekvés reális rövidtávú célok megfogalmazására.
- Bevezetés a politikai életbe.
- Környezetvédelmi ismeretek.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK:

- Törekedjen az egészséges életvitelre, lássa be a mozgás, a sportolás jelentőségét.
- Utasítsa el a szervezetére káros anyagok használatát.
- Legyen tisztában a legalapvetőbb tulajdonságaival, jellemvonásaival, képességeivel.
- Tanári segítségével legyen képes önfejlesztésre, ismerje azok lehetőségeit.
- Törekedjen a vitában való reális önvédelemre.
- Törekedjen a reális önbizalomra és helyes önszeretetre.
- Legyen képes a helyes szokásrend kialakítására, annak módosítására.
- Igyekezzen elfogadni mások szokásait és tisztelje azokat.
- Legyen nyitott az értékek felismerésére, elfogadására.
- Törekedjen az igazságosságra, a hamis és az igaz megkülönböztetésére.
- Törekedjen az indulatmentes, kompromisszumos konfliktusmegoldásra.
- Tanári segítségével ismerje lehetőségeit, és készüljön fel a pályaválasztásra.
- Tanári segítségével törekedjen reális rövidtávú célok megfogalmazására.
- Alapvető állampolgári, politikai ismeretekkel rendelkezik.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

- Ismeri a környezetkárosítás formáit és hatásait, tudatosan védi környezetét.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK:

- Vizuális kultúra: esztétikus munkavégzés, kreativitás
- Magyar nyelv és irodalom: szóbeli és írásbeli kifejezőképesség,
- Digitális kultúra: IKT eszközök használata, (internet, közösségi oldalak)
- Természettudomány: mérések: hazánk, környezetünk, testünk, egészséges életmód
- Történelem: tájékozódás időben, magyar és fontos világtörténelmi események, emléknapiak, történelmi személyek
- Etika, hit-és erkölcsstan: viselkedési formák, normák, társas kapcsolatok
- Hon-és népismeret: szokások, ünnepek, hagyományok

I. KÖZÖSSÉG ÉS SZEMÉLYISÉG				
1.	Önismeret	<p>Harcban önmagunkkal</p> <p>A felnőtté válás jellemző viselkedési normái</p> <p>Csoportok az osztályban</p> <p>Egyéni képességek a közösség szolgálatában</p>	<p>Megismerés – gyakorlás – alkalmazás – megfogalmazás.</p> <p>Különböző helyzetek eljárása, a tanult kommunikációs formák használata.</p> <p>Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok, illemszabályok alkalmazása.</p> <p>Játékok a helyes és helytelen viselkedés bemutatására.</p> <p>Kommunikációs helyzetgyakorlatok.</p> <p>A tanult viselkedési normák megfogalmazása, alkalmazása, értékelése a mindennapi élethelyzetekben. Ön- és társértékelés.</p> <p>Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok, történetek, játékok a helyes-helytelen viselkedés bemutatására.</p> <p>A fogalmi kategóriák meghatározása, a tartalmak megismerése.</p> <p>Az erkölccsel, az emberi természettel kapcsolatos film megtekintése, megbeszélés, elemzés, vita, érvelés.</p> <p>Az emberi természetről való tudás alkalmazása az önismeretben, az emberismeretben.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kommunikációs viszony képessége - kapcsolatteremtő-kapcsolattartó képesség - eredményes alkalmazkodás képessége - viselkedési szabályok elfogadásának képessége - a szokások, normák belsővé válása szociális helyzetekben - a társas kapcsolatra való alkalmasság képessége - érzelmi-akarati képességek - kognitív képességek - alkalmazkodási készség - szocializációs képesség - konfliktusmegoldó képesség - szerepészlelési képesség - önkorlátozás képessége - útmutatások és az egyéni elképzelések összhangjának a megteremtésének
2.	Közösség, amelyben élek	<p>Kamaszkori konfliktushelyzetek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - család (szülő, nagyszülő, testvér) - kortárs csoport (alkalmazkodás, tűrőképesség, peremhelyzet) <p>Illendőség</p> <p>Igazságosság</p> <p>Lelkiismeret – erkölcs</p> <p>Rokonszenv - ellenszenv</p>		

<p>II. TANULÁS ÉS MUNKA</p> <p>1. A tanulás</p> <p>2. Pályaválasztás</p>	<p>Önmagunk változása</p> <p>A felnőtt szerep – felnőttkori önmegvalósítás</p> <p>Nyitottság és zárkózottság</p> <p>Realitás és irrealitás</p> <p>Jövőkép</p> <p>Középfokú iskoláztatás</p> <p>Pályaválasztási döntés</p> <p>Szakma</p> <p>Foglalkozás</p> <p>Beosztás</p> <p>Szakképzettség</p> <p>Munkakör</p> <p>Munkanélküliség</p>	<p>Önismereti tréning, szituációs gyakorlatok.</p> <p>Önmagunk változásának, fejlődésének leírása játékokban.</p> <p>„Időgép.”</p> <p>Elképzelések, vágyak tervek megbeszélése a felnőtt szerepekről, a felnőttkori önmegvalósításról.</p> <p>A fogalmak tartalmának megismerése, megbeszélése.</p> <p>Szógyűjtés. Képek csoportosítása, válogatása, rendszerzése. Különböző foglalkozások bemutatása, eljátszása szerepjátékokkal:</p> <p>„Most jöttem...”</p> <p>„Pályák fája.”</p> <p>Pályaorientációt segítő gyakorlatok megoldása. A pályák csoportosítása végzettség-képesség szükségessége szerint. Az érdeklődési területeknek, képességeknek megfelelő szakmai lehetőségek megbeszélése. Kérdőívek, tesztek kitöltése, elemzése.</p> <p>„Pályapóker”</p> <p>„Életúttérkép”</p> <p>Munkahelyek – Szakiskolák felkeresése, látogatása, tapasztalatok gyűjtése.</p> <p>„A reális jövőkép kialakításának tesztje.”</p> <p>Magyar közmondások munkára, mesterre, mesterségre.</p> <p>Munkanélküliség hátrányai, teendők megbeszélése.</p> <p>Tapasztalatok a környezetből.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - öntapasztalás képesség - személyközi viszonyok élményének képessége - szereptanulás képessége - önfejlesztő képesség - kommunikációs készség - kognitív képességek- orientációs képességek - önismeret - reális önértékelés - reális énkép - identitástudat - szociális kompetencia - orientációs képességek - szocializációs képességek – közösségi beállítódás - kognitív képességek - érzelmi-akarati képességek - útmutatások és az egyéni elképzelések összhangjának a megteremtésének képessége
---	---	--	---

<p>III. ÉN ÉS A TÁRSADALOM</p> <p>1. Állampolgárság</p> <p>2. Mindennapi demokrácia</p> <p>3. Értékeink, védelmük</p>	<p>Állampolgárok alapvető jogainak és kötelességei</p> <p>Politika, politizálás</p> <p>Környezetvédelem</p>	<p>A fogalmak tartalmának megismerése, megbeszélése. Szógyűjtés. Jogok és kötelességek csoportosítása, válogatása, rendszerzése. Aktuális hírek elemzése. Politikai pártok, vezetők megismerése. Állampolgári jogok és kötelességek megbeszélése, megvitatása. Veszélyeztetett környezet, állatok. Természeti katasztrófák – film megtekintése, tabló készítése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - élmények megfogalmazásának képessége - érzelmi-akarati képességek - kreativitás fejlesztés - rugalmas gondolkodás - esztétikai érzékenység és élmény befogadó képesség - együttműködési készség - nyelvi kifejezés képessége - tájékozódás - értékek felismerése - nemzeti öntudat
<p>IV. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD</p> <p>1. A serdülőkor testi, lelki jellemzői</p> <p>2. Konfliktusok a családban</p> <p>3. Kortárs csoportok</p>	<p>Rendszertelen táplálkozás és következményei</p> <p>A mozgás, a sportolás</p> <p>Rám veszélyes dolgok, tényezők</p> <p>Kamaszkori konfliktushelyzetek: - család (szülő, nagyszülő, testvér) - kortárs csoport (alkalmazkodás, tűrőképesség, peremhelyzet)</p> <p>Deviáns csoportok veszélye</p> <p>Barátkozás – párkapcsolat (fiú-lány kapcsolat) Udvarlás</p>	<p>Étrend összeállítása, receptek gyűjtése. Alternatív táplálkozási szokásokról, folyóiratok, könyvek olvasása (pl. vegetáriánus). Kedvenc ételek felsorolása. A rendszeres táplálkozás fontosságának felismerése. A helytelen táplálkozás következményeinek megértése. Sportolási lehetőségek felkutatása. Film megtekintése, megbeszélése, vita, tanulság.</p> <p>Helyzetgyakorlat, dramatikus játék konfliktusok bemutatásáról és feloldási technikákról. Szituációs játék egy-egy csoporthelyzetről elemzés, vita, állásfoglalás. Film megtekintése deviáns csoport, deviáns magatartás – megbeszélés, viszonyulás, értékítélet. Irodalmi részletek bemutatása a lelki élet problémáiról – megbeszélés.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - az emberi élet megbecsülésének képessége, a test, a lélek megóvása - az egészségvédő képesség és működéséhez szükséges tudás (a test, a lélek egészsége, megóvása) - normakövető magatartás - identitásvédő-képesség - önkorlátozás képessége - érzelmi-akarati képességek - a szóbeli közlés befogadásának képessége - nyelvi kifejezés képessége - olvasástechnika eszközszerű használatának képessége - a környezet értékeinek megbecsülése - szociális kompetencia

<p>4. A lelki- és testi egészség összefüggései</p>	<p>Nemiség – szerelem</p> <p>Életminőség, tudatos életvitel Boldogság és szomorúság forrásai Élet és halál Szabadidő: elhatározástól a megvalósításig</p>	<p>Film megtekintése – a kamaszok érzékenysége. Az emberi természetről való tudás alkalmazása a társas kapcsolatokban. „Ideális nő – ideális férfi.” A szexualitással kapcsolatos fantáziák, gondolatok, értékek megbeszélése – szerepjátékokban. Kommunikáció serkentése a csoport különböző nemű tagjai között- csoportos feladatmegoldások útján. Az élet és halál összefüggése irodalmi művekben – megbeszélés, összefüggések feltárása. Programkészítés eseményekhez pl. kirándulás</p>	<p>- eredményes alkalmazkodás képessége a társas kapcsolatban - a másság elfogadásának képessége - kognitív képességek - tervezés - elfogadás - erkölcs</p>
--	---	--	---

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI:

- Reális önértékelés, önfejlesztési igény kialakulása. A kritika elfogadása, a felelősség felismerése, készség személyiségének fejlesztésére.
- A közösségért érzett felelősség felismerése, érvényesítése.
- Saját helyének, szerepének felismerése adott közösségben, törekvés az önérvényesítés és a közösség érdekeinek összeegyeztetésére.
- Az egyéni adottságoknak megfelelő konfliktuskezelés a környezetben.
- Az iskola, a tágabb közösség elvárásainak megfelelő normatartás.
- Reális pályaválasztási célkitűzés, iskolaválasztás.
- Egyéni adottságaihoz mért erő kifejtés, én-erő mozgósítás a kitűzött célok megvalósítása érdekében.
- Alapvető állampolgári tájékozottság a közvetlen környezet demokratikus közéletében.
- Egyéni adottságokhoz igazodó részvétel a természeti értékek védelmében, a kulturális hagyományok ápolásában.
- A serdülőkor legjellemzőbb megnyilvánulásainak ismerete, képesség önmaga, reakciói elemzésére, következtetések levonására, a szükséges változtatások érdekében erőfeszítések tételére.
- A testi és lelki egészségi állapot szoros összefüggésének belátása, a megőrzésük érdekében leggyakrabban használható technikák ismerete, törekvés alkalmazásukra.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes